

INFOs redaktion:**Ansvarshavende redaktør:**

Underdirektør Ane Marie Christensen

☎ 33 33 10 75

E-mail: anem@unibank.dk

Unibank

Øvrig redaktion:**Revisor Bente Hallberg**

☎ 33 75 64 08

E-mail: beh@post.dk

Post Danmark

Specialkonsulent Tina Møllerup Laigaard

☎ 33 92 91 94

E-mail: tml@oes.dk

Økonomistyrelsen

Vicerevisionschef Gert Stubkjær

☎ 33 55 42 84

E-mail: gst@codan.dk

Codan Forsikring

Revisionsdirektør John Tyrrestrup

☎ 43 86 49 34

E-mail: john_tyrrestrup@fdb.dk

FDB

Intern revisor Louise Claudi Westh

☎ 33 42 1780

E-mail: lcw@nykredit.dk

Nykredit

Revisor Pui Fong Yau

☎ 44 42 11 49

E-mail: pfy@novonordisk.com

Novo Nordisk

Synspunkter, der kommer til udtryk i medlemsbladet, behøver ikke nødvendigvis at svare til bestyrelsens opfattelse eller være udtryk for foreningens officielle standpunkt.

Illustration©MadsBerg2000

Indhold:

Leder	2
Nyt fra bestyrelsen	2
Nye medlemmer	3
Kursuskalender	4
Anmeldelse af månedsmøder m.v. i IIA.....	5
Koordinering af ERFA-grupper.....	6
Anmeldelse af www.acl.com	6
Peter Birkholm Laursens PhD afhandling "Business Risk" metoden eller revisionsrisikomodelen	10
Hvad kræver det at få CIA eksamen	14
Bagsmækken.....	16
Indeks over artikler m.v., der er bragt i IIA-INFO, nr. 1 - 16.....	18

Redaktionens adresse

IIA INFO

c/o Post Danmark

Vester Farimagsgade 31

1606 København V

Leder**v/ Ane Marie Christensen**

I sidste nummer af INFO (15) ønskede vi Peter Birkholm Laursen til lykke med PhD afhandlingen "En komparativ analyse af udviklingen i international revisionsregulering med hensyn til intern kontrol og IT-revision".

I dette nummer af INFO har vi fået mulighed for at præsentere et resumé af Peter Birkholms PhD afhandling.

Vi har valgt at vise vores læsere dette resumé både for at give et indtryk af, hvad afhandlingen omfatter og det videnskabelige niveau, der stilles krav om i en sådan afhandling. Det er meget spændende læsning.

Der opstilles to hypoteser, hvor det i den første antages, at revisionsstandarder er påvirket af økonomiske særinteresser blandt de aktører, der deltager i deres udarbejdelse og godkendelse. I den anden hypotese antages det endvidere, at revisionsstandarder fremkommer som en serie af forsøg på at formulere et ideelt begrebsapparat. Hypoteserne udtrykker egentlig i vidt omfang uforenelige tilstande.

Aktørerne er interne og eksterne revisorer samt virksomhedernes ledelse m.v.

Desværre, må man næsten sige, så viser undersøgelsen og analyserne tegn på, at alle aktører varetager deres egne økonomiske særinteresser. Overordnede hensyn tages ikke i tilstrækkeligt omfang. I følge Peter Birkholm Laursen er baggrunden herfor, at den enkelte aktør på den måde fastholder en højere grad af indflydelse og eventuel magt. Et ganske kedeligt forhold, der absolut ikke leder i retning af ideelle tilstande.

Peter Birkholm Laursen lægger i sin afhandling stor vægt på, at der udarbejdes en teoretisk reference-ramme eller et såkaldt framework for intern kontrol. Herefter vil standarder om intern kontrol kunne udvikles efter referencerammens målsætning og aktørernes påvirkning i henhold til særinteresser kan minimeres.

Det foreslås herunder, at eksempelvis offentlige myndigheder fastlagde det nødvendige framework for intern kontrol og revisionen af intern kontrol.

Generelt har jeg det ikke så godt med tanken om at overlade den type opgaver til offentlige myndigheder, jeg ville nok foretrække et mere bredt fagligt forum, hvor dog også offentlige myndigheder naturligvis kunne have en placering. Offentlige myndigheder er jo heller ikke altid uden særinteresser.

Nyt fra bestyrelsen

Bestyrelsen holdt den 31. oktober 2000 sit årlige møde med INFO's redaktionsudvalg. På disse møder drøftes nye tiltag til styrkelse af både bladets og foreningens udvikling og image. I år gik drøftelserne især på, hvordan foreningens uddannelsesmæssige aktiviteter kan blive endnu bedre, og hvordan INFO i højere grad kan medvirke til at markedsføre aktiviteterne.

Foreningen er meget bevidst om det skift, der i de senere år er sket i de interne revisioners rekruttering af nye medarbejdere. Der ansættes i dag medarbejdere med en højere uddannelsesmæssig profil end tidligere. Herved øges behovet for mere specialiserede uddannelses tilbud.

Pui Fong Yau har på side 4 i dette nummer redegjort for de kurser og konferencer, som IIA, USA tilbyder. Foreningen vil overveje at tilbyde enkelte af de amerikanske kurser til afholdelse i Danmark.

Nye medlemmer

INFO byder velkommen til:

Intern revisor, Per Sørensen
Sauer-Danfoss.

Intern revisor, Finn Hørlyk Petersen
Thorn Danmark A/S.

Intern revisor, Louise Claudi Westh
Nykredit.

Funktionschef, John Fournaise
Told- og skatterevisionen.

Revisionschef, Henning H. Larsen
Banestyrelsen.

Controller, Rikke Vestergaard
Kolding Kommune.

Revisionschef, Gitte Markussen
Dansk Landbrugs Realkreditfond.

Chief Group Controller, Jacob Götzsche
ISS-International Service System A/S.

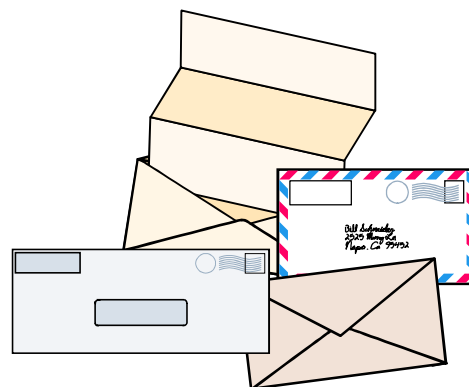
Aktivitetsskalender

I den kommende periode har foreningen planlagt følgende aktiviteter:

15. marts 2001	månedsmøde
26. april 2001	månedsmøde
14. juni 2001	årsmøde
6. september 2001	månedsmøde
25. oktober 2001	månedsmøde
6. december 2001	månedsmøde

Foreningen sender indbydelser ud ca. 2 - 3 uger før møderne afholdes.

Tilmelding til månedsmøder skal foretages til:
Bente Christensen, Post Danmark, Intern Revision,
☎ 3375 6402 eller FAX nr. 3332 9010 eller E-mail
bcc@post.dk senest mandagen før afholdelse af
månedsmødet.

Forslag til relevante og aktuelle emner til månedsmøder og halvdagsseminarer modtages altid gerne.

Henvendelse herom kan ske til Bente Christensen jf. ovenfor.

Kursuskalender

Intern revision

modul 1	forår 2001
modul 2	forår 2001

Tilmelding kan foretages på skemaet i kursuskatalogets sidste side eller på IIA's hjemmeside.

Kursusudbud hos IIA USA

af Pui Fong Yau, Novo Nordisk A/S

IIA i USA udbyder mange interessante kurser og konferencer.

IIA, USA's kursusudbud for 2000/2001 opdeles i hovedtræk under følgende overskrifter:

- **Core Curriculum Seminars**
- kurser indenfor kerneområdet, der spænder fra basiskurser for nybegyndere til kurser indenfor specifikke revisionsområder, f.eks. operationel revision, derivater, fraud, ISO 14000 (miljø) m.v.
- **Internal Control Curriculum Seminars**
- kurser indenfor vurdering af intern kontrol og risici, herunder Control Self Assessment og COSO.

- **Information Technology Curriculum Seminars**

- kurser indenfor IT revision, der spænder fra basiskurser til specialkurser om SAP, anvendelse af værktøjer som ACL og IDEA m.v.

- **Vision University**

- specialkursus for revisorer på chefniveau (hvor man kun kan få lov til at deltage efter forudgående ansøgning).

- **Conferences**

- konferencer indenfor specielle emner såsom Control Self Assessment, Best Practice, Fraud m.v. samt indenfor flere industri-specifikke emneområder f.eks. telekommunikation. På flere af konferencerne, er der mulighed for at deltage i workshop eller roundtable, der har relation til emnet.

Så godt som alle kurser udbydes flere gange om året, mens de forskellige konferencer kun afholdes en gang om året. Både kurserne og konferencerne afholdes i skiftende større amerikanske byer.

Kurserne har varierende længde fra 2 - 5 dage. Mange af kurserne er på 2½ dag med starttidspunkt enten mandag morgen eller onsdag efter frokosttid, hvilket giver mulighed for at tilrettelægge et 5 dages program, såfremt man tilmelder sig 2 forskellige 2½ dages kurser afholdt på samme sted.

Prisen for kurserne varierer fra ca. 750-3.000 USD afhængigt af, om arrangementet afholdes i samarbejde med andre udbydere. IIA-medlemmer kan deltage på de fleste kurser til en reduceret pris i forhold til ikke-medlemmer. Der er mulighed for "mængde- rabat" - dvs. man kan tilmelde 4 personer, hvor der kun betales for 3 personer (dvs. den 4. person deltager gratis). Der er dog ingen prisnedslag/rabat på de kurser, som IIA arrangerer i samarbejde med andre udbydere.

Man kan få et detaljeret indblik i ovennævnte kursus og conferenceudbud på IIA, USA's hjemmeside www.theiia.org, hvor man ligeledes har mulighed for at foretage on-line tilmelding. Pratiske oplysninger omkring kursussted (hotel), herunder overnatningsomkostninger fremgår ligeledes af samme hjemmeside.

Anmeldelse af månedsmøder m.v. i IIA

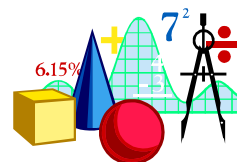
Af Bente Hallberg, Post Danmark

Månedsmødet i september foregik traditionen tro i **Ingeniørforeningens Mødecenter**, som ligger ved havnefronten på Kalvebod Brygge 31-33.

Ingeniørforeningens Mødecenter.

Månedsmødets emne den 7. september 2000 var **Statistisk Revision**.

Lektor, statsautoriseret revisor, Lars Kiertzner gav på dette eftermiddagsseminar en forelæsning om statistisk revision. Emnet blev givet på et mere overordnet niveau end på det to dages kursus, som IIA afholder i Ebeltøft.

Foreningen havde valgt at give dette tilbud til de medlemmer, som ikke har haft tid / mulighed for at deltage i ovennævnte kursus.

Lars Kiertzner fortæller om stikprøveudvælgelse.

Koordinering af ERFA-grupper

Foreningen hører gerne om interesse for oprettelse af ERFA-grupper og vil så kunne bistå med oprettelsen. Henvendelse kan ske til Tina Mollerup Laigaard, Økonomistyrelsen på mail tml@oes.dk

Erfagruppe vedrørende revision af finansielle instrumenter

Som bekendt er finansielle instrumenter et komplekst område i en virksomhed, og revision heraf kan være en jungle. Skulle nogen være interesserede i at deltage i erfaringsudveksling vedrørende revision af finansielle instrumenter vil redaktionen hermed gerne tage initiativ hertil.

Kontakt Louise Claudi Westh, Intern Revision, Nykredit på mail lcw@nykredit.dk

Anmeldelse af www.acl.com

Af Intern revisor Glenn Thunø, Nykredit A/S

ACL Services Ltd. er et canadisk firma der har udviklet programmet Audit Command Language (forkortes ACL). Med ACL kan der udføres datarevision (revisionsteknik til analyse af elektronisk lagrede data) og ACL er specielt velegnet til datarevision på store datamængder og kan arbejde med stort set alle kendte filformater, herunder data fra ODBC-kilder, SAP R/3 (integration med SAP Audit Information System) og rapport filer.

ACL anvendes af bl.a. internationale revisionsfirmaer og interne revisionsafdelinger i USA og Europa, herunder Danmark.

ACL Services Ltd. har kontorer i en lang række lande verden over og www.acl.com er firmaets officielle hjemmeside der foruden en præsentation af firmaet og softwaren bl.a. indeholder en on-line butik og on-line support. For at få adgang til on-line support skal man dog være registreret bruger af ACL, hvilket vel også er meget rimeligt. Selve registreringen foregår let og hurtigt, hvorefter der oprettes en særlig profil for den pågældende bruger. Denne profil 'huskes' til næste gang, man besøger hjemmesiden. Endvidere kan man vælge sin egen startside ud fra interesse (for nærværende kan der vælges mellem Audit, SAP og Fraud) og sprog (p.t. dog ikke dansk).

Præsentationen af firmaet og softwaren virker gennemført og man får et fornuftigt indtryk af, hvad ACL kan anvendes til. Dette er suppleret med flere historier (succes) fra firmaer, der anvender ACL. I on-line butikken er der p.t. kun mulighed for at købe bøger om ACL, og udvalget begrænser sig til manualerne, samt nogle få publikationer med relevans for revisorer.

ACL udgiver nyhedsbrevet 'Take Command!', og det seneste nummer er tilgængeligt on-line. (Registrerede brugere har adgang til tidligere nyhedsbreve). Nyhedsbrevet indeholder bl.a. forskellige historier om anvendelsen af ACL i andre firmaer til f.eks. revision af besvigelser, hvidvaskning osv., en sektion om tips og tricks og en kalender over kurser mv. Denne kalender er ligeledes tilgængelig på

hjemmesiden, hvor det også er muligt at søge efter kurser i et bestemt land og i en bestemt periode.

On-line support delen indeholder bl.a. en database over FAQ, tips og nyheder, en mulighed for download af programopdateringer og en on-line helpdesk, der lover svar på spørgsmål indenfor 24 timer bl.a. ved at trække på ekspertise fra de lokale ACL-kontorer. Jeg testede dette og fik et fyldestgørende svar indenfor den nævnte tidsgrænse.

I databasen kan der dels søges på et eller flere ord og dels frit indenfor forskellige kategorier, herunder brugermanualer og FAQ. Søgetiden er kort og resultaterne vises med en rangering af resultaterne ud fra relevans, en sammenfatning for hvert resultat samt et link til det pågældende søgeresultat. Alt i alt en rigtig god facilitet. Tips og tricks er endnu for 'tynd', men skal ses i sammenhæng med at denne del af hjemmesiden er nystartet (sommeren 2000).

Det er også muligt at tage diverse ACL kurser on-line. Efter betaling og opsætning har man 30 dages adgang til det pågældende kursus fra sin pc. Det må være op til den enkelte at vurdere, hvorvidt det er et interessant alternativ til den almindelige undervisning ACL tilbyder, men det er jo den vej udviklingen går.

Sammenfattende må det siges, at www.acl.com virker gennemført, og der er den nødvendige hurtige adgang til de forskellige områder.

Arbejder man seriøst med ACL, er hjemmesiden uundværlig ikke mindst pga. muligheden for on-line support, hvor det er hurtigt og nemt at finde hjælp til problemer eller funktionaliteter i ACL enten via søgning eller via en on-line helpdesk, der giver svar som lovet.

Peter Birkholm Laursens PhD afhandling

En komparativ analyse af udviklingen i international revisionsregulering med hensyn til intern kontrol og IT-revision

Resumé af PhD afhandling udarbejdet af Peter Birkholm Laursen

Formålet med afhandlingen er at undersøge udviklingen i international revisionsregulering m.h.t. intern kontrol i den private sektor over en tidsperiode, hvor den teknologiske udvikling har været ekspansiv. Det belyses specifikt ud fra en "top down approach" ved en eksplorativ undersøgelse af hvilke kræfter, der øver indflydelse på udarbejdelsen af internationale edb-revisionsstandarder og suppleres med en analyse af, i hvilket omfang de danske edb-revisionsvejledninger må antages at være påvirket af IFAC's edb-revisionsguidelines.

Den reguleringsmæssige kontekst initierer afhandlingens problemformulering: Øver de interessemodsatninger, der viser sig på virksomhedsniveau imellem in- og eksterne revisorer samt virksomhedernes ledelse, en sådan indflydelse på standardudstedelsen m.h.t. intern kontrol, at der er behov for en overordnet megabegrebsramme/megateori til optimering af det interne kontrolbegreb.

Den positive agentteori er valgt som teoretisk kontekst. Teorien relateres til såvel intern kontrol som revision. Den positive agentteori kan forklare, hvorfor vi har revision og intern kontrol, men ingen har gjort forsøg på at anvende den til at udfylde begrebets indhold. Det overlades til agenterne selv. Der er derfor også foretaget en gennemgang af revisorernes egen "teoretiske" opfattelse af revisionsbegrebets indhold samt af COSO rapportens teoretiske framework for intern kontrol rettet mod

"ledelsesagenten", der har ansvaret for intern kontrol.

Mine værdier er præget af min faglige baggrund som statsautoriseret revisor og mangeårig erfaring med såvel intern revision generelt som intern IT-revision. Min faglige tilgang er også præget af, at jeg i en årrække har deltaget i national og international revisionsregulering i den private sektor.

Det empirisk-analytiske paradigme er derfor min foretrukne videnskabelige tilgang til afhandlingen. Dette paradigme bygger på de samme videnskabsidealiser og metoder, som kendes inden for naturvidenskaberne. Det drejer sig om at indhente viden om årsagssammenhænge og afdække lovmæssigheder i menneskelig adfærd, svarende til de lovmæssigheder, som naturvidenskaberne søger at afdække vedrørende naturfænomener. Den foretrukne forskningsmetode er statistisk test af *a priori* givne hypoteser, som er defineret af forskeren på baggrund af hans erkendelsesinteresse. Forskningen har med andre ord et instrumentelt, styringsorienteret sigte i samfundsperspektiv og forudsætter, at aktørerne i samfundet handler rationelt.

I afhandlingen formuleres to hypoteser på baggrund af dette samfunds- og videnskabsteoretiske syn:

Hypotese 1: Revisionsstandarder er påvirket af økonomiske særinteresser blandt de aktører, der deltager i deres udarbejdelse og godkendelse.

Hypotese 2: Revisionsstandarder fremkommer som en serie af forsøg på at formulere et ideelt begrebsapparat?

Afhandlingen søger på et eksplorativt grundlag at afdække nye problemstillinger, som måtte opstå under selve forskningsprocessen. *A priori* givne hypoteser testes og nye hypoteser genereres med henblik på videre forskning.

Som undersøgelsesmetode anvendes den dokumentariske metode. Ved hjælp af en indholdsanalyse inddeles de undersøgte dokumenter i mindre enheder, således at der fremkommer et analysekema. På denne baggrund undersøges om indholdet af det interne kontrolbegreb i dokumenterne kan identi-

ceres i det teoretiske begrebsindhold for intern kontrol i den såkaldte COSO rapport fra 1992. Dernæst gennemføres begrebsanalyse med henblik på at kunne analysere indholdet af samme begreber i forskellige dokumenter.

Den statistiske analyse begrænses til en påpegning af den udstrækning, hvor centrale begrebers indhold synes at bekræfte hypoteserne.

Næste niveau i analyserne er en specifik analyse af strukturen i IFAC's standard ISA nr. 15 "Auditing in a Computer Information Systems Environment", 1994. Den blev foretaget som indfaldsvinkel til en analyse af ændringerne imellem IFACs guideline IAG nr. 15 "Auditing in an EDP Environment", 1984 og IFAC standard ISA nr. 15. Ændringsanalysen blev foretaget udfra den agentteoretiske hypotese om særinteresser, der i denne sammenhæng primært ses i et konkurrencemæssigt perspektiv imellem edb-revisionsagenterne. Det undersøges derfor, om de enkelte faktuelle ændringer kan genfindes i SAC rapporten (1991), CISA manualen (1994) og COSO rapporten (1994). Sidstnævnte relateredes tillige til hypotesen om den rationelle adfærd. Sidste niveau i analyserne er en sammenligning imellem de danske edb-revisionsvejledninger og IFAC's modsvarende vejledninger, der er udsendt før de danske.

COSO rapportens framework var ikke hensigtsmæssigt til edb-analyserne, idet frameworket er rettet mod intern kontrol generelt og derfor ikke mod detaljerede teknologispecifikke forhold. Det var derfor nødvendigt at udvikle et specifikt framework til beskrivelse heraf.

I forbindelse med instrumenteringen af analyseenhederne i et datadisplay blev der udarbejdet et konceptuelt framework til at fremkalde og abstrahere de koncepter og den heuristik, som var repræsenteret i den givne analyseenhed, således at de betydningsfulde attributter, der ejes af eksemplerne i et koncept, blev identificeret. Derudover blev de indbyrdes forbindelser imellem relevante koncepter og attributter inden for et område bestemt. Efterfølgende blev datadisplay's for de forskellige dokumenter sammenlignet og forskelle identificeret.

Ud fra en helhedsvurdering viser analyserne af særinteresser i samtlige dokumenter, at alle aktører varetager deres økonomiske særinteresser i forbindelse med beskrivelsen af det interne kontrolbegrebs indhold. De enkelte dokumenter formår således ikke at give opfattelsen af, at intern kontrol er et fuldstændigt og logisk begreb, der er integreret i virksomhedens infrastruktur, og at begrebet kan operationaliseres og bruges til effektiv måling af agenternes kontraktopfyldelse. Dette kan logisk sammenkædes med den enkelte aktørs manglende særinteresse i at beskrive en megabegrebsramme, der også tager hensyn til andres interesser. Herved kan den enkelte aktør fastholde en højere grad af indflydelse/selvbestemmelsesret og evt. magt.

Formålsanalyserne viser, at COSO rapporten qua dens totalitet kan komplettere alle dokumenternes formål.

Analyserne af særinteresser og indholdsanalyserne bestyrker, men beviser ikke afhandlingens første hypotese. Analyserne kan ikke bevise den agentteoretiske hypotese, fordi der ikke har været adgang til at undersøge underliggende kildemateriale til dokumenterne samt foretage interviews af nøglepersoner i de interesseorganisationer, der har udviklet dokumenterne.

Den overordnede analyse af ændringerne imellem IFAC's edb-revisionsguideline (1984) og edb-revisionsstandard (1994) viser, at ændringerne knytter sig til generalitet og ikke til specificitet således, at det overlades til revisorerne selv at udfylde de enkelte termers/begrebs indhold.

Alle ændringerne imellem IFAC's guideline (1984) og standard (1994) findes ud fra en helhedsvurdering i SAC rapporten (1991) og CISA manualen (1994). Derudover er der på det generelle overordnede niveau en høj grad af overensstemmelse imellem ændringer, der relaterer sig til IT og COSO rapporten (1994). Undersøgelserne bestyrker, men beviser ikke den agentteoretiske hypotese. Derudover viser undersøgelserne generelt en mangel på begrebsfasthed m.h.t. genstandsområdet (vurdering af intern kontrol m.h.t. IT), som kan gøre grænserne for det, der skal undersøges flydende. Dette underbygger behovet for en overordnet begrebsramme, der fastlægger arbejdsdelingen imellem in- og eks-

tern revision og som samtidig kan definere de overordnede begreber i forbindelse med kontrol af IT.

Begrebsanalysen viser, at dokumenterne ud fra en helhedsvurdering de samme begreber, men giver dem forskellig substans ligesom enkelte begreber enten indgår i eller er adskilt fra, men dog uløseligt forbundet med det interne kontrolsystem. COSO rapporten "rydder op" og systematiserer begreberne samt giver alle begreberne substans i et framework for intern kontrol, der i forhold til de andre dokumenter udgør en totalitet. Dette får dog først gennemslagskraft med SAS nr. 78 (1995), idet ISA nr. 6 (1994) og CISA manualen (1994) går tilbage til tilstanden i SAS nr. 55 (1988). Hvis COSO rapporten "trækkes ud" af undersøgelsen, kan man forenklet sige, at de øvrige dokumenter bygger på begreber, der findes i de forudgående dokumenter.

Hermed får forløbet visse fællestræk med udviklingen af regnskabsprincipper/regnskabsstandarder i USA før udviklingen af det konceptuelle framework for standardsætning "Statements of Financial Accounting Concepts" (SFAC, 1978-1985). Regnskabsteori blev udviklet fra generaliseringer af regnskabspraksis i stedet for at blive udviklet på baggrund af et framework.

En af fordelene ved at udvikle en teoretisk referenceramme for intern kontrol ville være, at standarder om intern kontrol kunne udvikles efter en referencerammes eksplicite målsætning m.h.t. brugerne og deres behov, således at varetagelse af de forskellige organisationers politiske særinteresser og tradition for kompromiser efter laveste fællesnævner kunne minimeres. En megateori eller konceptuel referenceramme for intern kontrol kunne danne fundamentet for udarbejdelsen af et sæt af almindeligt accepterede interne kontrolstandarder. De standardsættende organer ville hermed få mulighed for at arbejde inden for et framework, der kunne sætte dem i stand til at udarbejde standarder, der er konsistente og udgør et sammenhængende mønster. Et framework kunne endvidere hjælpe med at løse problemer inden for intern kontrol, afstikke grænser for skøn, øge forståelsen af og tilliden til interne kontrolsystemer og forstærke sammenlignelighed. Derudover kunne et konceptuelt framework, ved mangel på en specifik standard, tilbyde en referenceramme inden for hvilken regnskabsfolk og reviso-

rer m.fl. kunne debattere og behandle specifikke områder. I denne sammenhæng kunne en megaberebsramme, der koordinerede de fundamentale principper for såvel intern kontrol generelt som intern kontrol m.h.t. informationsteknologi specifikt medvirke til en gennemsigtig konsistens m.h.t. virksomhedens samlede interne kontrolniveau.

Analyserne af de danske revisionsvejledninger viser, at de ud fra en helhedsvurdering genfindes i IFAC' guidelines.

Det kan konkluderes, at en egentlig bevisførelse af de to hypoteser kræver, at de foretagne undersøgelser suppleres med undersøgelser på basis af anden videnskabelig paradigmatilgang. Fra et rationelt synspunkt forekommer det uacceptabelt, at aktørers økonomiske særinteresser findes at have en vigtig eller dominerende effekt på etablering samt kontrol af den interne kontrol. En optimal løsning kunne være, at f.eks. offentlige myndigheder fastlagde det nødvendige framework for intern kontrol og revisionen af intern kontrol.

Afslutningsvis skal det tilføjes, at undersøgelserne affødte en række nye spørgsmål og hypoteser, nemlig:

1. Er anden generation af COSO på vej?
2. Kan COSO frameworket implementeres i de eksterne revisorers edb-revisionsstandarder m.m.?
3. Er de organisatoriske forhold levedygtige og fremtidssikrede?
4. Kan man fremover forvente yderligere framework konsensus og indflydelse?

“Business Risk” metoden eller revisionsrisikomodellen

Ny vin? - eller gammel vin på nye flasker?

Af Søren Munkholm Jensen
Intern Revision, Nykredit A/S

Modeller fascinerer på en eller anden måde os mennesker. Studerer man revisionsteori i den anerkendte lærebog "Auditing, An Integrated Approach" af Arens & Loebbecke, som anvendes verden over ved undervisning i revision, støder man på en model til beregning af revisionsrisikoen - revisionsrisikomodellen. Og overraskelsen er stor. At tænke sig, at man med denne model kan udregne risikoen for væsentlige fejl i et regnskab, hvor værdiansættelsen af mange poster beror på subjektive skøn! En videre læsning af bogen afslører dog, at der ved brug af modellen tages flere forbehold.

I denne artikel sættes fokus på revisionsrisikomodelens begrænsninger, dens anvendelse i dag, og på baggrund af en ny rapport om revisionsprocessen i de store revisionsfirmaer dens mulige afløser "Business Risk", metoden til estimering af revisionsrisikoen.

Revisionsrisikomodellen

Modellen er introduceret i 1983 ved SAS nr. 47, som et hjælpeværktøj til revisor til at fastlægge revisionens omfang ud fra en risikosynsvinkel. Revisionsrisikoen (RR) udregnes som risikoen for, at der opstår væsentlige fejl i regnskabet (IR), gange med risikoen for, at fejl ikke opdages af den interne kontrol (KR), og gange med risikoen for, at væsentlige fejl ikke opdages ved revision af regnskabet (OR). De talmæssige værdier af faktorerne i modellen udtrykker sandsynligheden for, at de enkelte faktorer indtræder.

$$RR = IR \times KR \times OR$$

Modellen krakelerer allerede ved, at der ifølge teorien om sandsynlighedsregning kræves uafhængighed mellem faktorer man ganger med hinanden for at beregne sandsynligheden for, at flere hændelser indtræder samtidigt. Tag for eksempel sandsynligheden for med 2 terninger at kaste 2 seksere, som er

1/36. Sandsynligheden for at kaste en sekser er 1/6, og sandsynligheden for med 2 terninger at kaste 2 seksere er derfor $1/6 \times 1/6 = 1/36$. Den samlede sandsynlighed for kast med 2 terninger forudsætter, at der er uafhængighed mellem sandsynlighederne for med hver terning at kaste en sekser.

Manglen på uafhængighed i revisionsrisikomodellen er også påpeget af flere forfattere. Den norske T. Flemming Ruud skriver således (1990, side 176): "Siden revisjonsrisikomodellen er multiplikativ forudsætter modellen uafhængighed mellem de forskellige faktorerne i modellen". Til støtte herfor citerer han fra resultatet af en analyse udført af Cushing og Loebbecke, refereret i en artikel fra 1983, hvor de har påvist, at det er usandsynligt, at der er uafhængighed mellem faktorerne i revisionsrisikomodellen.

En anden forfatter Larry Konrath (1990, side 15) er af samme opfattelse, og han udtaler: "Management attitude, classified as part of the control environment, is an important cause and effect factor both influencing and influenced by both inherent risk and control risk. Management serve to enhance or mitigate the two risks."

Man kan endvidere sætte spørgsmålstegn ved, om et begreb som fx den iboende risiko, der fastsættes ved et skøn, overhovedet kan kvantificeres. Flere forfattere har anfægtet dette synspunkt. Ifølge statsaut. revisor Flemming Brokhattingen (1990: 13) kan "indbyggede risici" ikke umiddelbart kvantificeres, og må derfor fastsættes skønsmæssigt, afhængigt af revisors subjektive bedømmelse".

Revisionsrisikomodellens anvendelse i dag

Desuagtet ovennævnte mangler er revisionsrisikomodellen i 1980'erne inkorporeret i de fleste revisionsvirksomheders revisionsmanualer som et værktøj til vejledning af revisor ved indhentning af revisionsbevis, og er desuden indarbejdet i revisionsvejledninger i mange lande, herunder også i ISA-standarderne. Modellen indgår således som en del af de konventionelle revisionsmetoder, og er indarbejdet i den danske Revisionsvejledning 1, samt beskrevet i FSR's "Notat vedrørende risiko" så sent som i august 1996.

Ifølge Søren Svendsens undersøgelse af "Revisionsprocessen i de store revisionsfirmaer" (1994,

side 16), bekræfter 5 af de 6 største revisionsfirmaer både i USA og deres repræsentationer i Danmark, at revisionsrisikomodelen er det strategiske grundlag for revisionen, mens kun halvdelen af 6 øvrige store danske revisionsfirmaer bekræfter denne antagelse.

W. Morley Lemon (Canada), Kay W. Tatum (USA) og W. Stuart Turley (UK) har i samarbejde med Auditing Practices Board (UK), the American Institute of Certified Accountants og the Canadian Institute of Chartered Accountants i perioden fra juni 1998 til juli 1999 foretaget en undersøgelse af revisionsmetodikken i de større revisionsfirmaer. Undersøgelsen er beskrevet i heftet "Developments in the Audit Methodologies of Large Accounting Firms", som er udgivet i maj 2000. Undersøgelsen har omfattet i alt 22 firmaer i Canada, USA og UK.

Ifølge undersøgelsen har alle firmaer ændret deres revisionsmetoder indenfor de seneste år. Flere af firmaerne har udviklet metodikker, som er baseret på en "business risk analysis". Nogle firmaer har publiceret deres nye metodik (som fx KPMG i bogen "Auditing Organizations Through a Strategic-Systems Lens"). Business Risk som ny indfaldsvinkel til revision, og som hermed har indflydelse på estimering af revisionsrisikoen, er beskrevet i næste afsnit.

Business Risk indfaldsvinklen til revision

Business Risk er i undersøgelsen defineret som: "The risk that the entity will fail to achieve its objectives". Denne indfaldsvinkel er bredere end revisionsrisikomodellens og krav fastsat i eksisterende revisionsstandarder, som alene er fokuseret på reduktion af risikoen for væsentlige fejl i regnskabet. Det deltagere i undersøgelsen fremførte som årsagen til den bredere risikoindfaldsvinkel, kan opdeles i besvarelsen af 2 spørgsmål:

1. "What factors give rise to the problem which may cause misstatement in the financial statements which the auditor is expressing an attest opinion on?"
2. "What contribution can the audit make to the conduct of business in pursuit of the entity's goals?"

Til det første spørgsmål gav deltagerne det svar, at det faktum at metodiske eller proceduremæssige

fejl ikke bliver opdaget, i de fleste tilfælde er årsagen til, at der opstår revisionsmæssige problemer. De problemer, som har indflydelse på udførelsen af en effektiv revision, er mere forbundet med den måde, hvorpå den reviderede virksomhed drives for at opnå sine mål. Nogle deltagere oplyste endvidere, at den bredere indfaldsvinkel til risici giver mere indsigt i den reviderede virksomhed, hvilket ansås som mere relevant ved afgivelse af revisionspåtegning, end den mere snævre indfaldsvinkel i revisionsrisikomodellen.

Spørgsmål 2 blev besvaret med argumentation for, at Business Risk metoden forøger revisors mulighed for at bidrage til den reviderede virksomhed i henseender, som fremmer langsigtet kontinuitet og undgåelse af problemer, som kan true dens målopfyldelse, samt til at fremme fuldstændigheden og pålideligheden af virksomhedens regnskab. Revisionen er med denne indfaldsvinkel også et middel til at påvirke forretningsudøvelsen og den interne kontrol i virksomheder på en måde, så muligheden for fejl i regnskaber reduceres, samt at forretningsmæssige risici klarlægges så nuanceret, at også risici der kan true virksomheders muligheder for overlevelse på længere sigt (2 - 3 år frem i tid) afdekkes. Dette skal ses i kontrast til en revisors "bagudrettede" beskæftigelse med at finde fejl i regnskabet.

Ved at anvende Business Risk metoden tilføres revisionsydelsen derfor en supplerende værdi (added-value) eller en kundeservice dimension.

De revisionsfirmaer, som har indført Business Risk metoden udtaler, at tilegnelse af kendskab til den reviderede virksomhed i dag udgør en større del af revisionen end tidligere. Med hensyn til, hvad der anses for tilstrækkeligt kendskab til den reviderede virksomhed, viser undersøgelsen, at det er overladt til den pågældende revisors professionelle skøn.

Som eksempel på fordelene ved anvendelsen af Business Risk metoden frem for den konventionelle, er anført revision af en farmaceutisk virksomhed, der har indgået flere alliancer med tilsvarende virksomheder, som den for at nå sin målsætning er

meget afhængig af. Efter revisionsrisikomodellen er det ikke sikkert, at disse alliancer og den iboen-

de risiko på dem ville indgå ved vurdering af revisionsrisikoen. Risikoen på disse alliancer vil blive medtaget efter Business Risk metoden.

Revisionsfirmaerne i denne undersøgelse anerkender stadig den bestående definition af revisionsrisiko, og er stadig optaget af, at risikoen for væsentlige fejl er på et acceptabelt niveau. Nogle specificerer ikke det acceptable fejlniveau; andre antyder et niveau på 5%.

Business Risk metoden hviler på den forudsætning, at der er en sammenhæng mellem Business Risk og revisionsrisiko med hensyn til væsentlige fejl i regnskabet, opgjort efter revisionsrisikomodellen. Det er anført, at det kan blive nødvendigt at beskrive denne forbindelse på en meget tydelig måde, hvis Business Risk metoden ønskes udbredt og indarbejdet i revisionsvejledningerne.

Opdagelsesrisikoen er ved Business Risk metoden normalt identificeret og specificeret, hvilket ikke nødvendigvis er tilfældet med den iboende risiko og kontrolrisikoen. Nogle firmaer anvender Business Risk metoden til at forøge værdien af den konventionelle revisionsmetode, hvilket betyder, at fastsættelse af iboende risiko og kontrolrisiko stadig bliver foretaget, men på baggrund af en vurdering af Business Risk på den reviderede virksomhed.

Alle revisionsfirmaer i undersøgelsen fastholdt, at deres revisionsmetode i alle væsentlige henseender var i overensstemmelse med GAAS, og derfor også med revisionsrisikomodellen. Der er argumenteret for, at Business Risk metoden sikrer, at iboende risiko og kontrol risiko bliver effektivt vurderet, men måske ikke som separate og direkte dele af revisionsprocessen.

Ved undersøgelse og dokumentation af risici og kontroller anvender revisionsvirksomhederne forskellige skemaer og terminologier. Som målestok for risici anvendes enten høj, moderat, lav eller normal, større end normal, meget større end normal samt rød, gul og grøn. Forfatterne til rapporten anfører, at der er et behov for et aftalt system til at

klassificere og definere risici og kontroller på en klar, entydig og accepteret måde.

I rapporten er det anført, at Business Risk metoden ikke har været anvendt længe nok til at man kan konkludere, om målet med indførelsen af metoden er opfyldt.

Konklusion

Det kan af rapporten udledes:

- At revisionsmodellen - trods dens begrænsninger - stadig anvendes af deltagerne i undersøgelsen.
- At deltagerne i undersøgelsen ikke fastsætter risici med en sandsynlighed men med intervaller (eksempelvis lille, moderat, stor).
- At iboende risici og interne kontroller bliver beskrevet verbalt i skemaer ved brug af klassifikationer og terminologier udarbejdet af de enkelte revisionsfirmaer.
- At Business Risk metoden i forhold til revisionsrisikomodelen - alt andet lige - gør det muligt for revisor gennem revisionen at tilføre den reviderede virksomhed værdiskabende ydelser, som kan medvirke til opfyldelsen af virksomhedens mål. Endvidere ved behandling af forretningsmæssige risici på det fremadrettede længere sigt, at medvirke til at afdække risici, der om eksempelvis 2-3 år kan give virksomheden problemer og eventuelt true dens overlevelse. Business Risk metoden kan derved medvirke til at mindske gabet i forventningskløften mellem regnskabsproducenter samt revisorer på den ene side og regnskabsbrugere på den anden.
- Vurdering af forretningsmæssige risici stiller store krav til revisors kompetencer. Anvendelse af metoden kræver, at revisor har et indgående kendskab ikke alene til den reviderede virksomhed, men også virksomhedens branche, internationale forhold mv. Besidder revisor ikke de fornødne kompetencer, er der risiko for, at revisor enten "sælger falsk tryghed" til virksomhedens ledelse og andre regnskabsbrugere, eller overvurderer forretningsmæssige risici og dermed medvirker til at begrænse virksomhedens vækst.

Business Risk metoden er faktisk metoden, hvor kundens styrker og svagheder, muligheder og trus-

ler vurderes, og hvor resultatet af disse vurderinger sammenholdes med en analyse af virksomhedens

regnskaber og budgetter mv. Finansieringsteoretikere har gennem flere år anvendt denne metode ved kreditvurdering af kunder.

Det er selvfølgelig oplagt også at anvende metoden ved vurdering af revisionsrisikoen - måske mere oplagt end at anvende revisionsrisikomodelens mere smalle indfaldsvinkel. Hvor smal denne indfaldsvinkel tidligere har været ved udførelsen af de enkelte revisioner, afhænger af det arbejde, som revisor faktisk har udført.

Om der er tale om ny vin eller gammel vin på nye flasker, vil jeg lade læseren om at bestemme. En løsning kunne også være ny vin på gamle flasker.

Jeg har som et led i Handelshøjskolens overbygningssuddannelse til HD i regnskab (Registreret Revisor) udarbejdet et seminar, hvor der angives en metode til operativ beskrivelse af iboende risici, et idékatalog i et excel regneark over iboende risici samt et program til identifikation og registrering af iboende risici. Ved afdækning-, beskrivelse- og klassifikation af risici er i dette seminar anvendt Business Risk metoden. Interesserede kan via e-mail rekvirere seminaret ("En operativ anvendelse af faktorer i revisionsmodellen"), regneark og program mv. ved at skrive til mig på adressen munkholm@post1.tele.dk.

Litteraturliste

Arens, Alvin A og Loebbecke, James K. (1997) *Auditing, An Integrated Approach, Seventh Edition*, New Jersey: Prentice Hall.

Ruud, T. Flemming (1990) "Ekstern revisors risiko- og væsentlighedsvurderinger (del 2)", *Revisjon og Regnskap*, nr. 4, side 172-178.

Konrath, Larry (1990) "Audit Risk Assessment", *The Woman CPA*, Summer, 1990, side 14-16.

Brokhattingen, Flemming (1990) "Udvikling i Revisionsprocessen", *Revision & Regnskabsvæsen*, nr. 12, side 10-16.

Svendsen, Søren (1994) "Revisionsprocessen i de store revisiosfirmaer", *Revision & Regnskabsvæsen*, nr. 10, side 9-22.

Lemon, W. Morley, Kay W. Tatum og W. Stuart Turley (2000) *Developments in the Audit Methodologies of Large Accounting Firms*, Hertford: WM Lemon, KW Tatum, WS Turley.

Hvad kræver det at få CIA eksamen

af Pui Fong Yau, Novo Nordisk A/S

For at blive Certified Internal Auditor (CIA) skal man dels have min. 2 års erfaring som intern revisor, dels have bestået den skriftlige CIA eksamen, der sammensætter sig af ialt 4 eksaminer.

CIA eksamen - form og indhold

Hver af de 4 eksaminer består af 80 multiple choice opgaver med 4 svarmuligheder, og for at bestå den enkelte eksamen, skal man have svaret korrekt på mindst 75% af de stillede spørgsmål, dvs. man skal have min. 60 korrekte svar pr. eksamen. Hver eksamen har en varighed på 3½ timer (210 minutter), herunder er indregnet tid til udfyldning af et samlet svarskema. CIA eksamen udbydes på flere hovedsprog, herunder engelsk. CIA eksamen afholdes ikke på dansk.

De 4 eksaminer er opdelt efter følgende kategori:

- Part 1 Internal Audit process
  - Auditing
  - Professionalism
  - Fraud

- Part 2 Internal Audit Skills
  - Problem Solving and Evaluating Audit Evidence
  - Data Gathering, Documentation, and Reporting
  - Sampling and Mathematics
- Part 3 Management Control and Information Technology
  - Management Control
  - Operations Management
  - Information Technology
- Part 4 The Audit Environment
  - Financial Accounting
  - Finance
  - Managerial Accounting
  - Regulatory Environment

Indholdet i CIA eksamen og vægtningen af de enkelte komponenter i part 1 til 4 revideres med jævne mellemrum.

CIA eksamen er en non-disclosure eksamen, hvilket vil sige, at hverken de stillede eksamensspørgsmål eller svar offentliggøres. Det er dog muligt at læse gamle eksamensspørgsmål og svar fra årene før, det blev vedtaget at afholde CIA eksamen i non-disclosure form.

Pensum til CIA eksamen

IIA udgiver en pensumliste (litteraturliste), der omfatter både basisbøger i revision, økonomi m.v. og en serie af bøger og IT-værktøjer, der er specifikt beregnet til brug for CIA eksamensforberedelsen.

Pensumlisten er alene vejledende og både litteraturbehov og valg af eksamensforberedelsesværktøj vil afhænge af den enkelte persons uddannelsesmæssige baggrund, erhvervs erfaring samt sprogkundskaber (engelsk).

Bøger og værktøjer til CIA eksamensforberedelse

Der er mange måder at forberede sig til CIA eksamen. Der findes nogle gode bøger, der tilgodeser de mest basale behov for opsummering af pensum på

et overordnet plan, genopfriskning af fagbegreberne på engelsk samt praktisk eksamenstræning via opgaveløsning. Der findes IT-værktøjer i form af disketteløsninger til praktisk eksamenstræning og endelig udbydes der eksamensforberedelseskurser i

flere europæiske lande, herunder i England, Finland og Norge.

Jeg har selv haft glæde af:

- IIA's standarder: Standards for the professional practice of internal auditing og
- Gleims eksamensforbedelsesværktøjer:
  - CIA review part 1-4: Kort opsummering af pensum i CIA eksamen og multiple choice opgaver. Der er en bog for hver af de 4 eksaminer. 4 bøger kan købes samlet eller hver for sig.
  - Test preparation software 1-4: 4 disketter med multiple choice opgaver.

Der er flere udbydere af eksamensforbedelsesværktøjerne. I IIA's pensumliste indgår bl.a. udbydere som Gleim og Micro-mash.

Sådan tilmelder man sig CIA eksamen

CIA eksamen afholdes 2 gange om året i hhv. maj og november. For at tilmelde sig CIA eksamen, skal man indsende et udfyldt ansøgningsskema til IIA i USA, vedlagt kopi af eksamensbevis (fra Cand.Merc.Aud., HD eller lignende) samt en atterteret Character Reference. Man oplyser i forbindelse med tilmeldingen, hvilke af de 4 eksaminer, man vil tage i den aktuelle eksamensperiode, på hvilket sprog og i hvilket land man vil aflægge sin eksamen. Eksamenstilmelding kan også ske on-line på IIA, USA's hjemmeside.

Nogle uger inden eksamens afholdelse sender IIA i USA en bekræftelse på, at man kan gå op til eksamen, hvorefter detaljebesked om eksamenslokation udsendes fra den lokale CIA Chapter.

Det koster CIA eksamen

Der skal betales et tilmeldingsgebyr (engangsgebyr) på 60 USD første gang, man tilmelder sig CIA eksamen, og der betales et eksamensgebyr pr. gang på 70 USD for hver af de 4 eksaminer.

Videreuddannelseskrav efter eksamen

IIA har opstillet krav til videreuddannelse efter endt CIA eksamen. Disse krav går kort fortalt ud på, at man skal opnå 80 Continuing Professional Development (CPD) timer hvert andet år. Opnåelse af CPD point kan bl.a. ske gennem deltagelse på god-

kendte kurser, og opfyldelse af kravene skal indrapporteres til IIA i USA.

Hvor kan jeg læse mere?

Man kan læse mere om CIA eksamen på IIA USA's hjemmeside - www.theiia.org, hvor man ligeledes har mulighed for at foretage en on-line minitest af hver af de 4 part i CIA eksamen. Testen giver mulighed for at se, om man har svaret korrekt med det samme.

Endvidere kan man kontakte Tage Rasmussen, såfremt man har spørgsmål om CIA eksamen eller såfremt, man vil rekvirere skriftligt informationsmateriale omkring CIA eksamen.

Illustration©MadsBerg2000

I forbindelse med det årlige møde mellem foreningens bestyrelse og IIA's redaktion i oktober måned kunne formanden, Søren Kongsbo overrække CIA-eksamensbeviset til Pui Fong Yau.

Søren Kongsbo overrækker Pui eksamensbeviset.

Bagsmækken

Oplysninger om Foreningen af Interne Revisorer

Foreningens adresse:

Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
Vester Farimagsgade 31
1606 København V

☎ 3375 6400 Søren Kongsbo

☎ 3375 6402 Bente Christensen

(indmeldelser, tilmeldinger til
kurser, månedsmøder m.v.)

E-mail: bcc@post.dk

Telefax 3332 9010

☎ 3253 0989 Frede Bech Poulsen

Foreningen af Interne Revisorers bestyrelsesmedlemmer:

Søren Kongsbo (formand)	Post Danmark
Tage Rasmussen (næstformand)	Handelshøjskolen, Århus
Niels Thor Mikkelsen (kasserer)	Danske Bank
Frede Bech Poulsen (sekretær)	
Ane Marie Christensen	Unibank
Peter Birkholm Laursen	Handelshøjskolen, København
John Tyrrestrup	FDB

Jobannoncer

Jobannoncer kan bringes i INFO for kr. 1.500.
Annonceudkast sendes til Foreningens adresse jf.
ovenfor.

CIA-eksamen

Henvendelse angående CIA-eksamen samt forberedelse hertil kan rettes til Tage Rasmussen.

Der kan søges yderligere oplysninger på IIA's hjemmeside (se efterfølgende).

Oplysninger om mærkedage

Oplysninger om mærkedage bedes meddelt til:
Bente Hallberg, Post Danmark, Intern Revision
☎ 3375 6408.

Artikler

Artikler i INFO honoreres med 3 flasker god rødvin.

Næste nummer

Udkommer i april 2001

Illustration©MadsBerg2000

Udlån

System Control & Auditability (SAC-Rapporten)

Foreningen har et fuldstændigt eksemplar af SAC-Rapporten, som kan lånes ved henvendelse til Foreningens sekretær på ☎ 3253 0989.

Formålet er at give de medlemmer, der endnu ikke har anskaffet den, en chance for at danne sig et indtryk af den inden bestilling.

Illustration©MadsBerg2000

COSO rapporten (Internal Control Integrated Framework), som tidligere har været omtalt på månedsmøderne samt på kurset "Operationel Revision", kan lånes til gennemsyn, før man evt. selv vil anskaffe den fra Orlando.

Rapporten er delt op i 4 bind:

- Executive Summary (7 sider)
- Reporting to External Parties (25 sider)
- Framework (118 sider)
- Evaluation Tools (203 sider)

Henvendelse til Foreningens sekretær på

☎ 3253 0989

Illustration©MadsBerg2000

Oplysninger om diverse hjemmesider

IIA´ hjemmeside	www.theiia.org Se endvidere IIA-INFO nr. 12 www.itaudit.org
IIA, DK´ hjemmeside	www.ia.dk
IIA, UK Chapter	www.ia.org.uk
Outsourcing	www.outsourcing.com Se endvidere IIA-INFO nr. 8
AuditNet	users.aol.com/auditnet
Fraud	users.aol.com/auditnet (derefter vælges FraudNet). Se endvidere IIA-INFO nr. 7
WebTrust	www.fsr.dk www.aicpa.org www.cica.org www.cpaWebTrust.org www.verisign.com (Her findes også en liste over WebTrust certificerede virksomheder).
Anmeldte hjemmesider	www.efs.dk (INFO 13) www.retsinfo.dk (INFO 15) www.acl.com (INFO 16)

Illustration©MadsBerg2000

Indeks over artikler m.v., der er bragt i IIA-INFO, nr. 1 - 16

Emne	Forfatter	IIA- Infonr.
20 udsagn om software og dets betydning for revisionen	Nina Belcaid	8
Anmeldelse af www.acl.com	Glenn Thunø	16
Anmeldelse af www.efs.dk	Torsten Sølund	13
Anmeldelse af www.retsinfo.dk	Louise Brouer	15
Artikel om FRAUD	Uffe Gardel	15
At skabe værdi.....	Tina Mollerup Laigaard	8
Besvigelser i dansk erhvervsliv	Jesper Koefoed	10
Business and auditing impacts of new technologies (SAC-rapporten)	Tina Mollerup Laigaard	6
Business Conscience	Frede Bech Poulsen	7
“Business Risk” metoden eller revisionsrisiko-modellen	Søren Munkholm Jensen	16
Certificering af eCommerce	Lars Aggergren	14
CIA eksamen / anvendelse i udlandet	Bent Erik Hansen	12
CIA eksamen / hvad kræver det	Pui Fong Yau	16
Controlling i staten	Tina Mollerup Laigaard	14
Control self-assessment	Tina Mollerup Laigaard	2
Datawarehouse	Claus Deela	10
Enterprise-Wide Risk Management	Morten Egelund og Jon Bløn Sørensen	15
Et eksempel på virksomhedsetik	Frede Bech Poulsen	9
Etik og intern revision	Frede Bech Poulsen	7
FraudNet	Claus Deela	7
Fremtidens interne revision	Jens Peter Thomassen	14
Fremtidig opgave for intern revisor	Thorkild Jakobsen	7
Internationalt ERFA-samarbejde	Thorkild Jacobsen	11
Internet sikkerhed	Peter Petersen	15
Intern revision / controlling - både og / hverken eller	Erik Lindeskov	7
Intern revision i Dansk Landbrugs Grovareselskab AmbA (DLG)	Bjarne Rasmussen	4
Intern revision i forsikringsvirksomheder	Gert Stubkjær	9
Intern revision i Novo Nordisk	Pui Fong Yau	15
Intern revision i Told•Skat	Thorkild Jakobsen	4
Koncerncontrolling af udenlandske dattervirksomheder	Thomas Quistgaard Nielsen	14
Markedsføring af intern revision	Gert Stubkjær	13

Emne	Forfatter	IIA-Infonr.
Nu er det snart år 2000	Claus Deela	13
Nye regnskabsformer	Jens Frederiksen	12
Om at være udstationeret som intern revisor	Mikael Petersen	14
Om forandringens vinde	Thorkild Jakobsen	7
Outsourcing af IT	Claus Deela	8
PhD-afhandling	Peter Birkholm Laursen	16
Projektrevision	Claus Deela og Tina Mollerup Laigaard	9
Revision af homebanking systemer	Finn Morell	10
Revision i politiet	Troels Jensen	3
Samarbejdet mellem intern og ekstern revision	Louise Claudi Westh	13
Styring af valutarisici	Joan Nielsen og Louise Claudi Westh	15
Styrkelse af den interne kontrol og resultatopfølgning i staten. Økonomistyrelsens Rådgivende Controllerfunktion	Viktor Bech Pedersen	3
Vejen til CIA eksamen	Lisbet Juul Larsen	12
Videnregnskaber	Anja Otterstrøm	12
År 2000 problematik	Claus Deela	7

REDAKTIONEN ØNSKER ALLE

EN GLÆDELIG JUL

OG ET GODT NYT ÅR

Illustration©MadsBerg2000